

IMPACTUL CONTROALELOR ASUPRA ACTIVITĂȚII AGENȚILOR ECONOMICI

Interviuri cu oamenii de afaceri

Veaceslav Ioniță

Viorel Pîrvan

Mihaela Croitor

IMPACTUL CONTROALELOR ASUPRA ACTIVITĂȚII AGENȚILOR ECONOMICI

Interviuri cu oamenii de afaceri

Veaceslav Ioniță

Viorel Pîrvan

Mihaela Croitor

This report was developed with support from the Center for International Private Enterprise (CIPE). The views expressed in this document may not necessarily reflect the views of CIPE. CIPE strengthens democracy around the globe through private enterprise and market-oriented reform. CIPE is one of the four core institutes of the National Endowment for Democracy and an affiliate of the U.S. Chamber of Commerce. Since 1983, CIPE has worked with business leaders, policymakers, and journalists to build the civic institutions vital to a democratic society

www.viitorul.org

Opiniile exprimate aparțin autorilor. Administrația IDIS „Viitorul” și Consiliul Administrativ al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” nu poartă răspundere pentru estimările și opiniile prezentate în cadrul acestei publicații.

Pentru alte detalii, vă rugăm să contactați responsabilul pe presă, Victor URSU la următoarea adresă: **ursu.victoor@gmail.com** sau la numărul de telefon **069017396**.

Adresa de contact:

Chișinău, Iacob Hîncu 10/1, 2005, Republica Moldova

Telefon: (373-22) 21 09 32

Fax: (373-22) 24 57 14

www.viitorul.org

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorului acestui Studiu trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

CONCLUZIILE ACESTUI STUDIU se bazează pe interviurile aprofundate realizate cu conducătorii a 35 de companii, din diverse regiuni ale țării, diferite domenii de activitate, diverse forme juridice de organizare și diferite mărimi ale companiilor.

Scopul acestui interviu a fost de a vedea cum este percepută activitatea organelor de control din Republica Moldova, care sunt organele de control cu impact major asupra mediului de afaceri, cum influențează organele de control activitatea agenților economici.

Cel mai important am dorit să aflăm care este viziunea businessului privind modul în care organele de control trebuie să-și desfășoare activitatea.

Răspunsurile interviului vor fi utilizate de experții IDIS Viitorul în studiile și cercetările lor și vor veni cu propuneri către organele abilitate ale statului. Totodată, am considerat oportun și necesar să publicăm aceste rezultate pentru ca toți cei interesați să-și poată crea o opinie despre activitatea organelor de control din Republica Moldova.

ABREVIERI

ANSA – Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor

ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică

APC – Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței

ANTA – Agenția Națională Transport Auto

AST – Agenția pentru Supraveghere Tehnică

CCRM – Curtea de Conturi

CNPDCP - Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal

CTAS – Casa Teritorială de Asigurări Sociale

IES – Inspectoratul Energetic de Stat

IF – Inspekția Financiară

IPM - Inspectoratul pentru Protecția Mediului

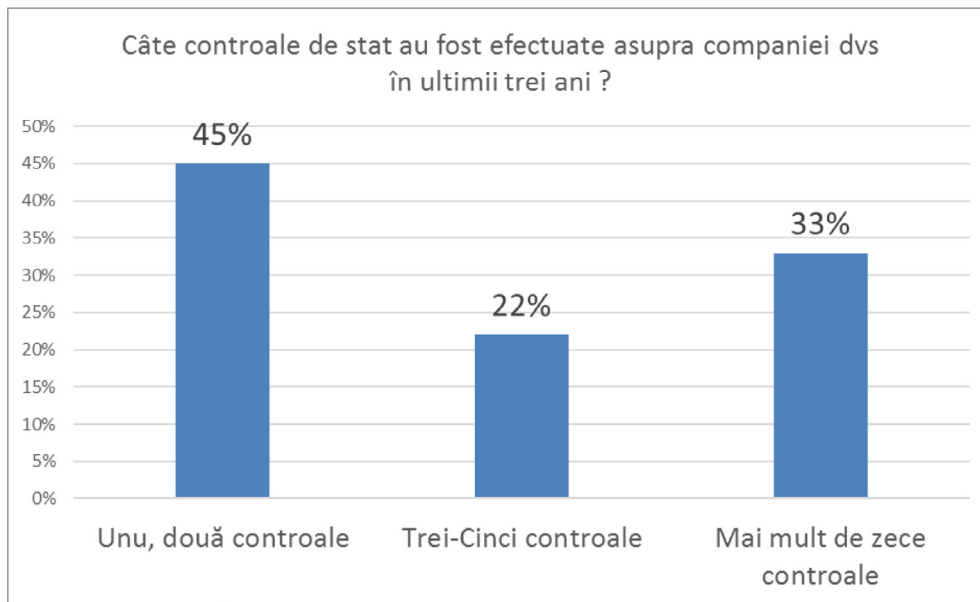
ISM - Inspectoratul de Stat al Muncii

SFS – Serviciul Fiscal de Stat

SV – Serviciul Vamal

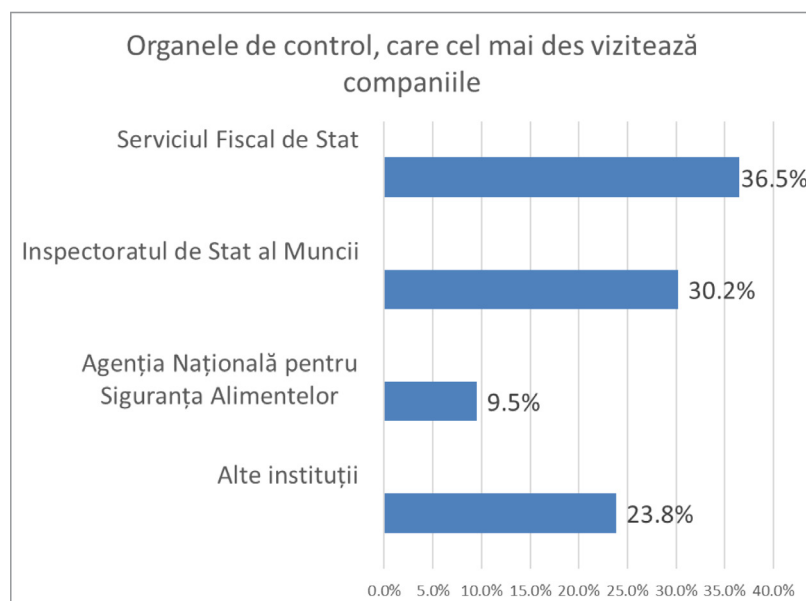
ORGANELE DE CONTROL AJUNG LA MAJORITATEA COMPANIILOR

Aproape 80% dintre companii au confirmat că în ultimii trei ani au avut parte de controale. 45% dintre au avut 1-2 controale, iar cel mai alarmant este că o treime dintre companiile care au afirmat că au avut controale au spus că în ultimii trei ani au avut peste zece controale.

Când vorbim despre organele de control avem în vedere doar trei dintre ele

Serviciul Fiscal de Stat și Inspectoratul de Stat al Muncii sunt instituțiile care domină detașat în cea ce privește controalele agenților economici. Încheie clasamentul Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor. Acestor trei instituții le revine peste 75% din totalul controalelor operate.

Companiile au semnalat cazuri de depășire a atribuțiilor de către inspectori în momentul efectuării controalelor

În cadrul interviurilor, 15% din companii au declarat că au avut solicitări din partea inspectorilor în privința documentelor care nu țin de competența lor, în majoritatea absolută a cazurilor fiind vorba de Serviciul Fiscal de Stat sau Inspectoratul de Stat al Muncii. Printre documentele solicitate se numără: contracte cu partenerii economici, informații și date cu caracter personal, informații ce se referă la secretul comercial, documente ce nu intră în lista la restituirea TVA, ordine, regulamente și instrucțiuni interne ale companiilor.

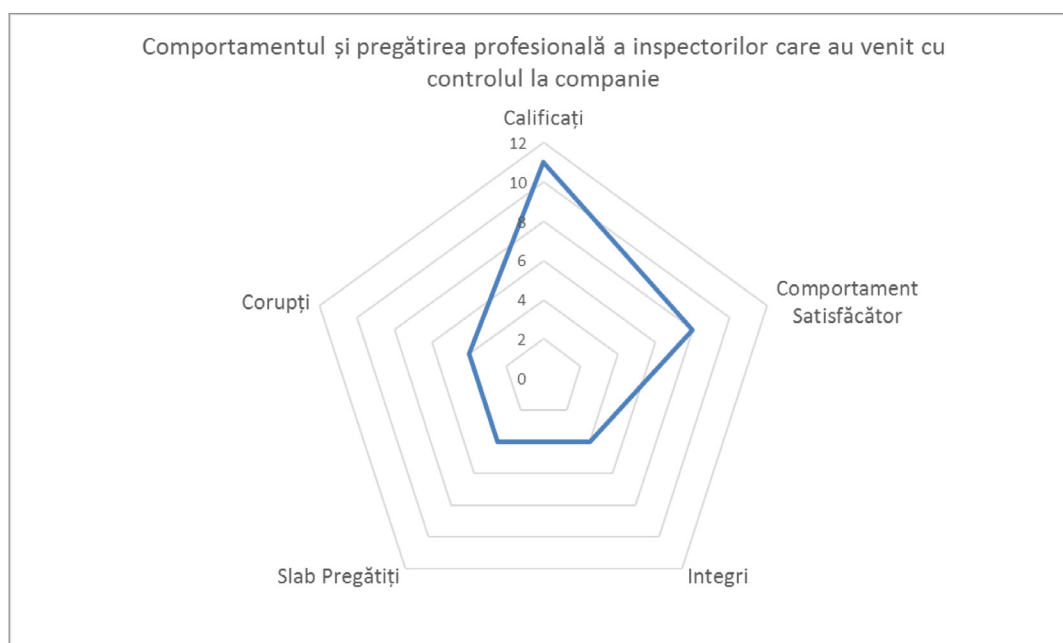
Mai mult de jumătate dintre întreprinderi declară că inspectorii îi anunță că vor veni cu control la companie în aceeași zi sau cel mult cu o zi înainte. Însă restul afirmă că au fost anunțați cu cinci zile sau în unele cazuri mai rare cu zece sau mai multe zile înainte. Nu am întâlnit nici un caz când compania a contestat delegația de control.

Companiile solicită o planificare mai bună a controalelor pentru evitarea dublării activității organelor de control

Circa 10% din companii afirmă că activitatea organelor de control s-a suprapus cu alte controale. Când avem o suprapunere de control, companiile indică Serviciul Fiscal de Stat sau Inspectoratul de Stat al Muncii. În cazul întreprinderilor de stat se adaugă IF și CCRM.

Controalele inopinate prevalează în raport cu cele planificate

Doar 15% din companii au afirmat că nu au avut controale inopinate în ultimii trei ani. Majoritatea companiilor au avut unu, două controale inopinate în ultimii 3 ani. Totodată, circa 20% dintre companii afirmă că au avut mai mult de cinci controale inopinate în ultimii trei ani. În 60% dintre cazuri acest control a durat o singură zi. În 30% dintre cazuri controlul a durat 2-5 zile. În alte 10% de cazuri controlul inopinat a durat 10-20 de zile. Acest lucru este confirmat de răspunsul la întrebarea de câte ori în ultimii trei ani un control inopinat a fost prelungit cu încă cinci zile. Doar 10% dintre respondenți au afirmat că a fost prelungit controlul inopinat cu încă cinci zile. În cazul când controlul a fost prelungit în majoritatea cazurilor este vorba de ISF sau mai rar și de ISM. Nici o companie nu a confirmat că a contestat decizia de prelungire a controlului inopinat.

Companiile declară că controalele afectează activitate lor

În 20% din cazuri agenții economici afirmă că controlul efectuat la companie le-a afectat activitatea, chiar de două, trei ori în ultimii trei ani.

Deși companiile semnalează unele schimbări spre bine în ce privește calificarea și comportamentul inspectorilor, totodată, puține companii pot spune că inspectorii sînt integri. De asemenea foarte puține companii au considerat necesar să menționeze că ei sunt corupți, chiar dacă numărul cazurilor când au plătit mită pentru ”soluționarea” unei situații este mai mare decât numărul cazurilor când i-au declarat corupți pe funcționari.

În timpul controlului se întîlnesc cazuri de mită, iar suma solicitată variază între 15% - 20% din ”costul problemei”

Potrivit oamenilor de afaceri, în circa 20% din cazuri cînd au fost depistate anumite nereguli la companie în urma controlului, li s-a cerut sume de bani sau cadouri pentru a ”rezolva” cazul. Solicitățile, în majoritatea cazurilor, au provenit parvenit de la SFS, urmate de ISM. Mai rar, dar sînt menționate SV și ANSA. Sumele solicitate de regulă variază între 15-20% din amenda stabilită.

În majoritatea cazurilor activitatea de control se finalizează cu o sancțiune sau prescripție

Aproape 40% dintre companii afirmă că în ultimii 3 ani le-au fost aplicate careva sancțiuni, iar altele 20% că în această perioadă le-au fost aplicate prescripții. Jumătate dintre companii care au primit sancțiuni au spus că este vorba de o singură sancțiune, restul spun că au primit 2-3 sancțiuni. Cât privește numărul de prescripții în mai mult de jumătate dintre cazuri sunt până la 2 prescripții, dar în restul cazurilor vorbim de 5-10 prescripții sau chiar și mai multe. De regulă, pentru înlăturarea neajunsurilor stipulate în prescripție organul de control oferă de la 10 la 30 de zile.

Doar una din șapte companii spun că au contestat actele emise de organele de control

Doar 15% dintre companii au afirmat că au contestat actele de control emise de organul care a realizat controlul. În jumătate de cazuri actul de control a fost menținut, însă în restul cazurilor actul de control a fost modificat sau chiar anulat parțial. În cazul sancțiunilor agenții economici afirmă că nu are sens să contești actul, iar în cazul prescripțiilor majoritatea din cei care spun că nu au contestat actul deoarece au fost de acord cu cele prescrise și prescripțiile corespund legislației.

RECOMANDĂRILE MEDIULUI DE AFACERI

1. Evitarea controalelor inutile

Sa fie verificate companiile care într-adevăr încalcă legea, dar nu companiile mici care achită toate taxele, impozitele și sunt cu veniturile la vedere. Această recomandare vine în contextul în care 40% dintre companii spun că în urma controlului inspectorii nu au depistat nimic. Este necesar de evitat suprapunerea controalelor, a restricționa periodicitatea controalelor.

2. Evitarea atitudinii preconcepute

Inspectoratul fiscal să verifice corectitudinea calculării și achitării impozitelor, dar nu să vină cu suma planificată de impozite și amenzi, fără de care ei nu pot pleca. De ce inspectorii, de la bun început, când vin la control sunt convingși că la întreprinderi sunt săvârșite numai crime și ei trebuie să plece cu o sumă concretă recalculată.

3. Accent pe prevenție și nu pe pedeapsă

Controalele trebuie să fie planificate și amenda să fie aplicată după avertizare, dacă nu au fost înlăturate neregulile. Am avut un singur control și pe acela l-am solicitat singură.

Controalele să fie planificate, să fim informați din timp și să fie stabilit un termen rezonabil pentru înlăturarea neconformităților

4. Transparența organelor de control

Planurile anuale privind controalele organelor de stat și lista companiilor supuse controalelor planificate trebuie să fie făcute public.

Companiile trebuie să fie anunțate din timp privitor la motivul, timpul și tematica controlului inopinat

Controalele ar trebui programate cu cel puțin 6 luni înainte ca personalul responsabil să nu se aple în concediu.

5. Reducerea presiunii administrative inutile

Simplificarea documentarii unor procese în cadrul întreprinderilor mai ales pentru IMM-uri, analiza mai atentă a modificărilor legislative cu privire la tratările ambigue, minimizarea numărului de instituții cu drept de control, însărcinarea nejustificată a întreprinderilor cu unele raportări. De exemplu: poluarea mediului neavând o bază comună de calcul și declarare.

6. Perfecționarea cadrului legal și normativ

Modificarea (abrogarea) p. (41) art.260 din CF - neînregistrarea facturii fiscale în Registrul general electronic al facturilor fiscale, care depășesc suma de 100 000 lei, privind sancționarea cu o amendă în mărime de 3600 lei pentru fiecare factură fiscală neînregistrată în termenele stabilite.

7. Instruirea continuă a Inspectorilor

Ar trebui periodic să fie instruiți inspectorii de control

Luptat cu mentalitatea coruptă a inspectorilor

Munca asupra atitudinii și nivelului de cultură al inspectorilor

Inspectorii să fie orientați spre instruirea agenților economici în vederea înlăturării neajunsurilor, dar nu spre sancționarea imediată

IDIS „Viitorul” reprezintă o instituție de cercetare, instruire și inițiativă publică, care activează pe o serie de domenii legate de: analiză economică, guvernare, cercetare politică, planificare strategică și management al cunoștințelor. IDIS activează în calitate de platformă comună care reunește tineri intelectuali, preocupați de succesul tranziției spre economia de piață și societatea deschisă în Republica Moldova.

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” este succesorul de drept al Fundației Viitorul, și păstrează în linii mari tradițiile, obiectivele și principiile de acțiune ale fundației, printre care se numără: formarea de instituții democratice și dezvoltarea unui spirit de responsabilitate efectivă printre oamenii politici, funcționari publici și cetățenii țării noastre, consolidarea societății civile și spiritului critic, promovarea libertăților și valorilor unei societăți deschise, modernizate și pro-europene.

